

Agroaldeak, nekazaritza denon eskura?

Irati Kortabitarte Egiguren

Elhuyar Zientziaren Komunikazioa

J.K. ALBERDI

Nork ez daki zer den industrialde bat?

Industrialde hitza nahiko ezaguna da guztiontzat.

Ongi. Baina beharbada ondoren aipatuko den

terminoa ez zaizu hain ezaguna egingo; agroaldea.

Zer da agroalde bat? Industrian erabiltzen den

kontzeptu bat nekazaritzan aplikatzearen ondorioa.

Izan ere, agroalde batean nekazaritzako jarduerak

batzen dira. Azpiegitura komunak administrazioak

finantzatzen ditu eta hainbat lursail bereizten dira;

horietan lan egin nahi duen orok du lurrok

alokatzeko aukera.

SARRITAN ENTZUTEN DA LUR GUTXI DAGOELA, eta horrek agroaldearen garapena zailtzen duela pentsatuko du batek baino gehiagok. Baina, ez! Euskal Herria txikia da eta jende asko bizi gara hemen, baina ez dago lur gutxi.

Gertatzen dena da dagoen lur gehiena pribatua dela. Gipuzkoan eta Bizkaian adibidez, eta bereziki Gipuzkoan, ez dago lur publikorik. Dagoena pribatua da eta asko balio du. ➔

Bestalde, nekazaritzako lur batzuk gal-
tzen ari dira, beste behar batzuetarako
(industria, etxegintza...) erabiltzen dire-
lako. Nekazaritzarako onak diren lur
horiek babestu eta jarduera bultzatzeko
zerbait egin beharra dago. Hori lortzeko
modu bat agroaldearen eredu da, hain
zuzen ere. Lurrak babesteaz gain,
proiektu baten bidez lur horiek egoki-
tzen dira, industrian egiten den bezala,
urbanizazio-lanak eginez: ura, argindarra,
bideak. Udalerriek sustatutako eredu
edo ideiak dira, beraz, agroaldeak.

Arazo txiki bat ere badute, ordea:
lurrak publikoak dira, eta, beraz, beste
edozein jardueratarako erabili beharre-
koak direla erabakitzen bada hala egiten
da, nekazaritzak ez baitu beste sek-
toreek adina irabazi ematen. Ondorioz,
beti dago lursail horiek desagertzeko
arriskua.

Gipuzkoan barrena

Agroaldearen ideia 1992an sortu zen
Euskal Herrian, Oiartzunen, eta gaur
egun bost agroalde daude martxan:
San Markoskoa (Errenteria-Donostia),
Asteasukoa, Arraguakoa (Oiartzun),
Astigarragakoa eta Lezokoa, eta beste
hainbat bidean dira (Bergara, Irun...).
Guztiak jabetza publikoko poligonoak
dira, 4.000 eta 10.000 m² bitarteko lur-
sailetan banatutakoak, hain zuzen ere.

San Markosko agroaldea.

J.K. ALBERDI

*“nekazaritzako
jarduerak
batzen direneko
lur publikoak dira
eta Euskal Herrian
horrelako
gutxi daude”*

Azpiegitura orokor komunak dituzte
(argia, ura, sarbideak, itxiturak) eta
barazkien, landareen edo lore moztuen
laborantzan jarduten dute.

Bost agroalde horietatik bitan, erregai
batetik abiatuta (gas naturala, norma-
lean) aldi berean argindarra eta beroa
ekoizten dituzten kogenerazio-instala-
zioak dituzte.

San Markosko agroaldea, esaterako,
Donostiako hiri-hondakin solidoen
zaborteziaren inguruan dago, eta, horri
esker, hain zuzen ere, berogailu gisa
erabil daiteke zabortegiko biogas-
-instalazioko motorrak erabiltzen duen
ura, motor horietatik ur beroa ateratzen
baita. Izan ere, hondakinak erretzeko
plantan metanoa sortzen da (biogasa),
eta, metano hori gas naturalarekin
nahasi eta beste prozesu batzuk egin
ondoren, argindarra sortzen da.

Juan Kruz Alberdi: “Agroaldeetan lur asko behar da, eta Gipuzkoan nekaza

I. KORTABIARTE

EHUko
Geografia
Saileko
irakaslea eta
Behemendi
elkarteko kidea.

Zer da Behemendi?

Behemendi Donostialdeko landa-garapenerako elkartea da. Haren
eginkizuna, zer esanik ez, landa-garapena sustatzea da. Gipuzkoari
dagokionez, Tolosaldean, Urolan, Debabarrenean, Debagoienean
eta Goierriin ere badira landa-garapenerako elkarteak. Eta Euskal
Autonomia Erkidego osoan zabaltzen dira.

Zer funtzio du elkarteak agroaldearen sustapenean?

Behemendi elkarteko teknikari gisa, agroaldeak martxan jartzea
da gure helburua. Ez dago lan hori egiten duen beste entitatetik.
Gehienbat lurrak bilatu eta egokitzeaz arduratzen gara.
Behemendiko partaide dira baita ere bailarako udal guztiak, eta
baita bailarako baserriarren elkarte eta sindikatuak ere. Foru
Aldundiarekin batera lan egiten dute, noski.

Oiartzungo Arraguan ere antzeko zer-bait gertatzen da. Han ere gas naturala erre eta argindarra sortzen da.

Besteak beste, barazkiak eta landareak ekoizten dira gunehorietan, batez ere tomateak. Ekoizpen horiek guztiak lurlean, loreontzian edo era hidroponikoan egin daitezke, berotegian nahiz kanpoan. Laborantza hidroponikoa hitz potoloa da benetan. Laborantza-mota honetan landareak ez dira lurretan hazten; buztinarekin egiten den substratu artifizial batek egiten du funtzio hori. Buztin tratatu horien poltsa edo zakuak lurlean jarri, eta landareari ureztatze bidez iristen zaio behar duen guztia. Negutegiak, bestalde, landareen behar klimatikoak asetzen ditu.

Sistema horietan ez da pestizidarik erabiltzen, eta, hortaz, produkzio garbia da; hau da, hondar kimikorik gabekoa dela esan daiteke. Gainera,

*“agroaldea,
neurri handi
batean,
industrialdearen
itzalpean
sortzen da”*

landarearen prozesua ordenagailu-sistema batek kontrolatzen du hasieratik amaieraraino.

Agroaldea vs industrialdea

Dudarik gabe, agroaldea industrialdearen itzalpean sortzen da pixka bat. Dena den, erakundeek askoz konpromiso txikiagoa hartzen dute agroaldeekin. Normala da neurri batean. Izan ere, lur askoz gehiago behar da enplegu askoz gutxiago lortzeko.

Industrialdeekin alderatuz, desberdintasun ugari dituzte: batetik ekonomikoa eta bestetik kokapena; izan ere, agroaldeak egiteko, oro har, ez dira lurra hautatzen, bazterretan kokatzen dira eta askotan betelanak egiten dituzte, beste ezertarako nahi ez diren lurra baitira. Horrez guztiaz gain, ekoizleak inoiz ez dira lur horien jabe egiten. Industrialdeetan, berriz, 10-20 urte bitarteko epea daukate poliki-poliki hasieran alokairuan hartu duten partzela erosteko. Agroaldeetan, aldiz, lurra ezin da erosi. Hori bai, alokairuak oso merkeak dira, 180 euro urteko gutxi gorabehera.

Agroaldea epe luzerako apustua da. Eta proiektuaren asmoa lur publikoak berreskuratu eta horietan produzitzen hastea da, edo, gutxienez, produzitu nahi duenari aukera hori ematea. Gipuzkoako Foru Aldundiak berak ere etorkizuna bide horretatik ikusten du, batez ere baratzegintza sektorean.

Tomatea da agroaldeetan gehien ekoizten den produktua.

ARTXIBOKOA

“Eskuragarri eta erabilgarri oso gutxi dago”

Nola ikusten duzue zuen elkartetik agroaldearen etorkizuna?

Alderdi positiboari begiratzen badiogu, inork ez du zalantza jar-tzen baratzegintza-sektorea oso ondo dabilela. Gaur egun, segur aski, Euskal Herrian emaitza onenak ematen ari den sektorea da. Izan ere, barazki-kontsumoa asko igo da hamarkada osoan.

Gainera, lur gutxien behar duen jarduera baratzegintza da. Beraz, erabilera horretarako lursailak bilatu beharko dira, besterik ez bada. Izan ere, agroaldeetan baratzegintza da ia garatu daitekeen jarduera bakarra, artzaintzak eta ganaduen zaintzak lur asko behar dutelako. Ideia bat egiteko, gutxi gorabehera 10-100 aldiz azalera handiagoa behar da.

Aurrera begira, ordea, agroaldearen etorkizuna nahiko zaila dela esan daiteke. Izan ere, sektorearen egoera oso beltza da. Eta, azken finean, agroaldearen egoera nekazaritza-sektorearen egoeraren ondorio bat besterik ez da.

Gipuzkoan, esaterako, batetik, ez dago sektorean jarraitu nahi duen gazterik eta, bestetik, presio urbanistikoa hain da handia, ezen oso zaila baita ekoiztea. Bai baratzeko produktuak eta bai beste edozer gauza. Lur asko behar da, eta Gipuzkoan, lurra ezaugarri fisikoengatik, eskuragarri dagoen eta erabilgarria den lur oso gutxi dago.